יורשיה איורשי כתובתה חייבין בקבורתה

אמר אביי אף אגן נמי תנינא יאלמנה ניזונת

מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן ואין חייבין

בקבורתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין

בקבורתה ואיזוהי אלמנה שיש לה שני יורשין

הוי אומר זו שומרת יבם אמר רבא ולימא

אח אני יורש אשתו אין אני קובר אמר ליה

אביי משום דבאין עליו משני צדדין אם אחיו

יורש יקבור את אשתו אם אינו קובר את

אשתו יתן כתובתה אמר ליה הכי קא אמינא

אח אני יורש את אשתו אין אני קובר ואי

משום כתובה ילא ניתנה כתובה לגבות

מחיים מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש

כתובה בית שמאי יושמעינן להו לב"ש

דאמרי שמר העומד לגבות כגבוי דמי דתנן

מתו בעליהן עד שלא שתו בש"א נומלות ממתו

כתובה ולא שותות ובה"א או שותות או לא

נוטלות כתובה או שותות יוהביא האיש את

אשתו אל הכהן אמר רחמנא וליכא אלא

ימתוך שלא שותות לא נוטלות כתובה בית

שמאי אומרים נוטלות כתובה ולא שותות

ואמאי ספיקא הוא ספק זנאי ספק לא זנאי

וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי קסברי בית

שמאי שמר העומד לגבות כגבוי דמי והא

בעינן כשתנשאי לאחר תמלי מה שכתוב

ליכי וליכא אמר רב אשי יבם גמי כאחר

שמעיה בר זירא ומי נתנה כתובה לגבות

מחיים והתניא ייר' אבא אומר שאלתי את

סומכום הרוצה שימכור בנכםי אחיו כיצד

הוא עושה אם כהן הוא יעשה סעודה

ויפיים אם ישראל הוא מגרש בגט ויחזיר

באותן ג' שדות והקשה ה"ר שמואל דכ"ש בשאר נכסים כדאמרינן בחזקת הבתים (ב"ב דף ג. ושם) למעוטי מאי אילימא למעוטי שאר נכסים

דמי: שלח ליה רבא לאביי ביד

EX.

לעיל מג. לקמן לה:, ב) יבמות לח: סוטה כה. נכתות לח: סוטה כה.שבועות מח: [גיטין לו.],ג) [יבמות לח: סוטה כד.], ה) [הך תנא הוא רב ונקרא בשמו רבי אבא עי׳ ערוך בשמו רבי אבא עי׳ ערוך ערד רבו. **כ**) בס"א נוסף: מוס׳ קדושין יג: ב"ה חדל ותום' סוטה ה: ד"ה לאחר],

מוסף רש"י אלמנה ניזונת מנכסי יתומין. דהאי נמי תנאי הוא את תהא כתובה בביתי מבא (לעיל מג.). ארמלומיך ואין חייבין בקבורתה. אם מתה, שהרי יורשיה גובין כתובתה מיורשי ועליהן לקוברה, בעלה תחת כתובתה בקבורתה, שלינו יורשה היא תקבור עלמה (לקמן צה:). מתו בעליהן עד שלא שתו. כל אשה שקנא לה בעלה ונסתרה ומת עד שלא שתתה (יבמות לח:). נוטלות כתובה. ואע"פ זינתה וחין לה ולא שותות. כתובה, לבעינן והביה החים את השתו וליכה (שם). או לפניק הספים ספים לת לשתו וליכל (שם). או שותות או לא נוטלות כתובה. כלומר ממוך שלא שומות לא נוטלות כתובה (סוטה כד.). וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי. מידי יורשי הכעל שהן מידי יורשי הבעל שהן מוחזקין ודאי מוליאה זו כתונה מספק (יבמות לח:). קסברי בית שמאי שטר העומד לגבות כגבוי דמי. מי שיש לו שמר חוב על חבירו ושיעבד לו בו נכסיו, מוחזק בעל השטר בנכסים יותר מן הלוה והלכך כיון דנכסי ברשותיה קיימי הוו להו יורשי הבעל תובעין והמוליה מחבירו ראיה שזינתה בסתירה זו ואבדה כמובמה וחומה בה.) דקסבר מי שהנכסים משועבדים לו ידו על העליונה והנכסים בחזקת השטר עומדין כאילו בעל השטר עומדין כאילו הוא גבוי ועומד, לפיכך היא גובה מספק, שאינה באה להוליא מהם שתהא הראיה עליה להביא, אלא הם באים להוציא ממנה שבועות מח:) וכיון שמת עמדו הנכסים מיד בחזקת קאתו ויוכשים ರ್ಥಗಿರ לאפוקי מינה משום ספק זנאי, ולא אתי ספק ומוליא מידי ודאי. דאי לאו כגבוי דמי וטעמא משום דאתי ספק ומוליא מידי ודאי

תוספות רי"ד

(יבמות לח:).

כוב לבו למימר

.615

אמר אביי אף אנן נמי תנינא אלמנה נזונית מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהז יורשיה יורשי כתובת׳ חייבי׳ בקבורת׳ איזהו שיש לה שני הוי אומר זו יורשים שומרת יבם: **מתני'** הניח אחיו מעות ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. . פירות תלושין מן הקרקע.

יורשיה יורשי כתובתה. אותן יורשים שיורשין כתובתה חייבין בקבורתה: ואין חייבין בקבורסה. דהא בעי למיתב כתובתה ליורשיה: שיש לה שני יורשים. דחילטריך לתנח למיתני חותן יורשין שיורשין כתובתה ש"מ איכא יורשים אחריני בהדייהו דלא ירתי כתובתה: את אני יורש. כתובה

זו שאני יורש אין כאן מנדוניית אביה כלום אלא מאתים ותוספת שכתב לה אחי ואין אני יורש אותה אלא אחי: יקבור את אשתו. כמו שהיה הוא קוברה אם מתה בחייו ואפילו לא הכניסה לו כלום: יתן כתובתה. שההבורה באה תחתיה: לגבות מחיים. כל זמו שהבעל חי ואני במהום בעל עומד שהייתי מלפה לכונסה: מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כחובה. שדורש לשון הכתובה שכתוב בה לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי דמינה דייחת לא ניתנה כתובה לגבות מחיים דהא אינה יכולה לינשא לאחר: ב"ש היא. ביבמות (א) בפרק האשה שהלכה דקאמרי ב"ש והלא מספר כתובה נלמד לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי והואיל והיא נישאת ע"פ עלמה שבאה ואמרה מת בעלי אף כתובתה גובה ע"פ עלמה: ושמעי' להו לב"ש. שמי שיש לו שטר חוב על חבירו הוא מוחזק בנכסי הלוה יותר ממנו: כגבוי דמי. והנכסים בחזקתה הלכך מינה קא ירית: מתו בעליהן. אכל הנשים שבעולם האי שקינאו להן בעליהן ונסתרו ולא הספיק להשקותה עד שמת: ולא שותות. דבעינן והביא האיש את אשתו: ספק זנאי. והפסידה כתובה: מידי ודחי. מידי יורשי הבעל שהו ודאין בירושה : **כגבוי דמי**. והיא מוחזקת בנכסים יותר מהן ואין כאן מוליא מידי ודחי: והח בעינן לכשתנשחי כו'. אלעיל פריך סוף סוף היאך כתובה ניגבית מחיים שנוכל לבא עליו משני לדדים והא בעינן כו': יבם נמי כאחר דמי. וכיון שהתירתה מיתת הבעל לינשה ליבם מחותה שעה זכתה בנכחים: שלח ליה רבא לאביי. לאחר

שהשיבו על שאלתו ואמר ניתנה כתובת יבמה לגבות מחיים של יבם: ביד רב שמעיה. הוא היה שליח בתשובה זו: ומי נתנה. כתובת יבמה לגבות מחיים דיבם: שימכור בנכסי אחיו. לאחר שכנם את יבמתו ואמרן לעיל [פ:] כל נכסיו אחראין לכתובתה: אם כהן הוא. שאם יגרשנה לא יוכל להחזירה: יעשה לה סעודה. יפה לפתותה במשתה היין: ויפיים. הימנה שתתן לו רשות למכור את העודף על כדי כתובתה יו ואם ישראל הוא. שמותר להחזיר גרושתו: מגרשה בגט. ומגבה את כתובתה ומוכר מה שירלה ומחזירה ע"מ כתובתה הראשונה או אפי׳ רנה להחזירה מיד מוכר כל זמן שירנה שאין מעכבת מלמכור אלא יבמה לפי שאין היבם כותב לה כתובה ולא כתב לה דקנאי ודקנינא ואין כתובתה אלא על הראשון ומשום הכי מעכבא בכולהו דלמא משתדפי הני דמייחד לה ואע"ג דאמר לקמן (דף נה:) אישתדוף בני חרי טרפא ממשעבדי מ"מ אמרה איני רוצה לטרוח לב"ד אבל כתב לה כתובה כשמחזירה וכתב לה דקנאי ודקנינא לא

מליא מעכבא. והא דתנן (גיטין דף נה:) לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אוקמינוי באותן שלש שדות אחת שכתב לה בכתובתה ואחת שייחד לה בכתובתה ואחת שהכניסה לו שום משלה: ולטעמיך אחר": הרוצה שימבור בנבםי אחיו. לפי שאינו יכול למכור ומכרו בטל לאלתר אפי׳ קודם שתבא לידי גבייה דהחמירו חכמים ביבמה לפי שלא כתב לה כל נכסי אחראין לכתובתיך ולכך תיקנו שאינו יכול למכור כלל שלא תצטרך לחזור ולטרוח ולטרוף מן הלקוחות ואפי? ישאיר לה כנגד כתובתה אינו רשאי למכור השאר דחיישינן שמא יאבדו או ישתדפו השדות שישאיר וא״ת מ״מ מה מפסדת והא אמר לקתן דאי לית לה מראשון תקינו לה משני ו"ל דמפסדת שלריכה לחזור ולטרוף הלקוחות דאפי׳ אי לית לה מנכסי הראשון אלא משעבדי לא מקינו לה רבנן משני דאי לאו הכי מאי אהני ליה מה שכתובתה על נכסי בעלה הראשון: בוברישה בגש. וא"ת והואיל וטעמא משום דלא כתב לה דקנאי יכתוב לה ולא יצטרך לגרשה וי"ל שאין האשה חפיצה דניחא לה שיהו על נכסי בעלה הראשון הואיל והם כל שעה בעין שאין רשאי למוכרם ואין לנו לכופה למחול דינה ופי' בקונט' והא דתנן בהניזקין (גיטין נה:) לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל הא אוקימנא

> אוכל פירות. פירות המחוברים לקרקע אמר ר"מ שמין אותן כמה הן יפים בפירות וכמה הן יפים בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע כל הקודם בהן זכה. קדם הוא זכה קדמה היא ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות כנסה ה״ה כאשתו לכל דבר ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון לא יאמר לה הרי כתובתך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מונחת על השלחן אלא כל נכסיו אחראין לכתובה. גירשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים ואין לה אלא כתובתה.

איזוהי אלמנה שיש לה שני יורשין כו'. מיתורא דמתני׳ דייק אכל עיקר מתני' לא מיירי בשומרת יבם אלא בסתם אלמנה דהא

קתני מנכסי יתומין ושומרת יבס לית לה יתומין: רלימא אח אני יורש בו'. לפ״ה פריך שפיר אח אני יורש דאיני יורש מנכסיה כלום אלא

מנה ומאתים של אחי הלכך אשתו אין אני קובר אבל לפי׳ ר״ת דנדוניא לכ״ע בחזקתו אינו מיושב כל כך שהרי הנכסים של אשה היו וכן גם לפירוש הקונטרס למ"ד בחזקת יורשי הבעל לריך ליישב ולריך לפרש דהכי פריך ולימא את אני יורש כלומר זכותו של אחי אני יוכש כמו שהיה עושה הוא אם היה היים אבל חובתו לא אירש כדאמר באלו נערות (לעיל דף לד:) הניח להן אביהן פרה שאולה משתמשים בה כל ימי שאילתה מתה אין חייבים באונסיה: משום דבאין עליו משני צדדין אם אחיו יורש יקבור את אשתו. כלומר אם באת לומר שאינו יורש כלום ממנה אלא מאחיו אם כן בעי למימר דהרי הוא כאילו אחיו קיים ולהכי לא באתה לידי גיבוי יקבור את אשתו כלומר יחשוב לגמרי כאילו הוא חי ויהבור אשתו כמו שהיה הוא קוברה ולפי זה דווקא בנפלה מן הנשוחין ואם אינו קובר דלא חשיב כאילו הבעל חי א"כ באתה לידי גיבוי ויתן לה כתובתה: מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש בתובה ב"ש. ולנ״ה דלית להו מדרש כתובה ניתנה כתובה לגבות מחיים אע"ג דאינה גובה כתובתה קודם חלילה לענין זה ניתנה לגבות שיהיה לה קבורה תחת כתובה וא"ת והא ב"ה נמי אית להו מדרש כתובה דחזרו להורות כב"ש כדאמר בפ' החשה שלום (יבמות קיז. ושם) ולעיל סוף פ׳ נערה (דף נג. ושם ד״ה שאין) פירשתי ולפי מסקנא דשמעתין מצי דרשי ב״ה מדרש כתונה: רשבוער להו לב"ש מדרש כתונה: רשבוער להו לב"ש דאמרי שמר העומד לגבות כגבוי דמי. אף ע"ג דלאביי לית ליה דכגבוי דמי כלמשמע בהחולץ (יבמות לח:) דפריך

לרבא מההיא דנפל הבית עליו ועל אביו בכתובה מודה דכגבוי דמי משום חינא כדאמר התם א"ג בתר דשמעה מרבא סברה: שותות והביא האיש כו'. משמע דבסדר המשנה גרסינן או שותות ולא כמו שהיה כתוב שם בספרים

181

לא שותות ותימה דהתם עיקר מילתיה ולא פריך לה כלל: להא בעינן לבשתנשאי לאחר בו'. מלינו למימר דפריך לבית שמחי דנהי דאית להו לבית שמאי שטר העומד לגבות כגבוי דמי מיהו לענין זה מהני מדרש כתובה לכשתנשאי לאחר דלא יהיב לה קבורה מידי דהוי ארוסה דאע"ג דכגבוי דמי אין לה כתובה ומשני יבם נמי כאחר דמי ואי הוה גרסינן אלא הוה אתי שפיר דהדר ביה משינויא דלעיל ואתי האי טעמא נמי לבית הלל ומצו דרשי שפיר מדרש כתובה דכיון דכאחר דמי חשיב כאילו גבתה והחזירה לו הואיל והיא קלת בת גבייה אי נמי מלי למימר דלבית הלל פריך דלית להו כגבוי דמי אע"ג דס"ד דלית להו מדרש כתובה מ"מ פריך שפיר דהשתא ומה התם ביבמות לא בעו ב"ה למדרש כתובה כדי לגבות אלא מפסדי לה כתובה כ"ש הכא שיש לה להפסיד כתובה ע"י מדרש שיאמרו בית הלל שתפסיד: יבם נמי כאחר דמי. ואע"ג דבפ"ק דקדושין (דף יג:) אמר גבי ואים אחר יקחנה דיבס לא מקרי אחר הני מילי בלשון תורה אבל בלשון חכמים איקרי

בש א מיי׳ פכ״ב מהל׳ אישות הלכה י טור ש"ע אה"ע סימן הם סעיף ג סמג עשין מח טוש"ע

אה"ע סימן לג סעיף א כל בהג"ה: לא ג מיי׳ פ״ב מהלכות סוטה הלכה ז סמג עשין מח טור אה"ע סי

תורה אור השלם

קטו וסימן קעח:

 וְהַבִּיא הָאִישׁ אֶת
אָשְׁתוֹ אֶל הַכֹּהֵן וְהַבִּיא אֶת קָרְבָּנָה עְלֶיהָ עֲשִׁירִת האיפה קמח שערים לא יִצק עָלְיוֹ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיוֹ לְבֹנָה כִּי מִנְּחַתּ עָלָיוֹ לְבֹנָה כִּי קנאת הוא מְנְחַת זְכְּרוֹן קְנֶאת וווּ מַזְבֶּרֶת עְוֹן: במדבר ה טו

הנהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ב"ם היל ביבמות. נ"ב דף קיו.:

תוספות רי"ד (המשך)

פי׳ אם הניח אחיו או

ילקח בהן קרקע והיבם

אוכל פירות. פי׳ היבמה

בעלה הראשון כל נכסי המת הז אחראיז לכתובתה שלא הניח אלא מטלטלין. ומתני׳ . דהמרר מטלטלי היא משתעבדי לכתובה הלכך י זכה בהן היבמה לגבות כתובתה מהז וילקח בהז קרקע והוא אוכל פירות שכל נכסי המת כך הם ליבם כנכסי מלוג שכמו מלוג. מלוג שנכסי מלוג אין לו לבעל עליהן אלא אכילת פירות ולא שיוכל למכור . שלה כך היבם נמי בכל הנכסים שירש מאחיו אין לו עליהם אלא אכילת פירות ולא שיוכל למכור גוף הנכסים. מפני היבמה שמעכבת עליו ואע״פ שכל אשה דעלמא אין יכולה לעכב על בעלה רצה מוכר היום ומחר אם תתאלמז או תתגרש אם מהן אבל כ"ז שהיא תחתיו אינה יכולה לעכב מכירתו התם הוא מפני שאין לאשה בנכסי בעל אלא שיטרוד רחורתה וה"ה לעכב ע"י מלמכור אלא מוכר ואח ירא לגרוח חובו ואינו מוצא בני חורין הולך וטורף ממשעבד ה"ו אשה ירול הוא למרור ואין יכולה לעכב ע"י שהרי אין לה על נכסיו . אלא שיעבוד בעלמא ולא גוביינא שלא נתנה כתובה לגבות מחיים. ואפילו אם ימכור שיעבודה קיים הוא הלכך יכול למכור חוץ מאותן ג' שדות א' שהכניסה לו שום משלו ושייחד לה בכתובתה התם ודאי אם מכר מכרו בטל

לגמרי אע״פ שיושבת תחתיו ועדיין לא הגיעה

35

זמנה לגבות דכאילו הן שלה דמי ואין לו לבעל עליהן אלא פירות וכך הן כל נכסי המת אצל היבמה דמשעה שמת בעלה כבר זכתה האשה לגבות כתובתה מהן אלא שהיבם מכבה מלגבות מפני שהוא רוצה ליבמה. וכיון דגוביינא אית לה עליהן עד שלא תגבה כתובתה מהן כולן הן ברשותה ואפילו טוין מאה מנה אינו רשאי למכור בהן כלל כ"א לאכול מהן פירות. והרי כל הנכסים ליבמה כאותן ג' שדות לאשה. והמחוברים לקרקע אר״מ שמין אותן דכל מה שגדלו ברשות המת הן אחראין לכתובה וחכ״א כל הפירות המחוברים לקרקע הן שלו ולקמן נפרש תני שלה. ותלושין מן הקרקע וכו' כל הקודם בהם זכה דקסברי מטלטלי לא משתעבדי לכתובה הלכך כל הקודם